

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 237/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Lukášom Polákom, Hlavná 137, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 36 Tp 103/2019 z 9. decembra 2019 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 Tpo 66/2019 zo 7. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých uznesení a s'ťažnostná argumentácia s'ťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 Tp 103/2019 z 9. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 66/2019 zo 7. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Vec s'ťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, členovi I. senátu ústavného súdu. Sudca Ivan Fiačan pripisom z 13. februára 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) podpredsedovi ústavného súdu oznámil dôvody svojej zaujatosti. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 164/2020-6 z 15. apríla 2020 vylúčil sudcu Ivana Fiačana z konania a rozhodovania vo veci s'ťažovateľa. Vec s'ťažovateľa bola následne náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená 22. apríla 2020 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi. Vec s'ťažovateľa bola preto prerokovaná v I. senáte ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b) a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení

neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, za zločin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona, za obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona a za zločin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona.

4. Napadnutým uznesením okresného súdu bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Okresný súd tiež zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby písomným sľubom, zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a zamietol aj jeho žiadosť o nahradenie väzby peňažnou zárukou.

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Taktiež zamietol ponuku záruky dôveryhodných osôb za ďalšie správanie sťažovateľa.

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že z napadnutých uznesení nie je zrejmé, na základe čoho existuje v jeho veci dôvodné podozrenie, že skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, mal skutočne spáchať. Pokiaľ ide o dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu formou organizovanej skupiny, toto je založené výlučne na domnienkach súdov, teda bez podpory odkazom na konkrétne okolnosti daného prípadu. Domnieva sa preto, že použitie kvalifikovaných skutkových podstát v jeho prípade vôbec nie je odôvodnené. Podľa názoru sťažovateľa bolo cieľom vznesenia obvinenia pre trestné činy s kvalifikovanými skutkovými podstatami vymedzenie trestných činov ako obzvlášť závažných zločinov a podmienenie možnosti nahradenia jeho väzby výnimočnými okolnosťami.

7. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že z napadnutých uznesení nie je zrejmé, aké skutočnosti viedli okresný súd a krajský súd k záveru, že v jeho prípade existuje aj reálna hrozba

z pokračovania v trestnej činnosti. Závery súdov o pokračovaní v trestnej činnosti na účel zabezpečovania finančných prostriedkov na uspokojenie potrieb sťažovateľa a jeho údajné sklony k páchaniu trestnej činnosti sú podľa názoru sťažovateľa iba nepodložené domnienky a špekulácie okresného súdu a krajského súdu. Majoritná časť príjmov obchodnej spoločnosti sťažovateľa totiž pochádza z drevospracujúcej činnosti, nie z predaja zbraní a streliva, pričom tieto príjmy ďaleko presahujú mesačné náklady sťažovateľa na životné potreby. Navyše, sťažovateľ už nie je zodpovednou osobou na zbrojnej licencií a tiež bol podaný návrh na jeho odvolanie z funkcie konateľa obchodnej spoločnosti

8. Pokiaľ ide o nahradenie väzby, aj tu postupovali súdy podľa názoru sťažovateľa formalisticky. Navyše, k výške peňažnej záruky nebol sťažovateľ okresným súdom vôbec vypočutý. Taktiež mu nebolo umožnené nahliadnuť do utajovanej prílohy súdneho spisu, v ktorej sa mali nachádzať záznamy operatívnej informácie, a preto k nim sťažovateľ nemal možnosť zaujať stanovisko.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„I. Základné práva Sťažovateľa [redacted], [redacted], trvalé bytom: [redacted] podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Žiline zo 07. januára 2020 v konaní vedenom pod sp. zn.: 3Tpo/66/2019 v spojení s Uznesením Okresného súdu Žilina z 09. decembra 2019 v konaní vedenom pod sp. zn.: 36Tp/103/2019 porušené boli.

II. Uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3Tpo/66/2019 zo 07. januára 2020 zrušuje.

III. Uznesenie Okresného súdu Žilina, sp. zn.: 36Tp/103/2019 z 09. decembra 2019 v časti týkajúcej sa Sťažovateľa zrušuje.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy prikazuje prepustiť Sťažovateľa bezodkladne na slobodu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Konanie pred ústavným súdom upravuje zákon o ústavnom súde.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

17. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

18. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

19. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

20. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

22. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je tak daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS465/2011).

23. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci

o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

24. Pokiaľ ide o „dôvodné podozrenie“ zo spáchania trestného činu v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, to predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré by uspokojili objektívneho pozorovateľa, že dotknutá osoba mohla spáchať daný trestný čin (rozsudok vo veci Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu z 22. 5. 2014, sťažnosť č. 15172/13, bod 88).

25. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vyplýva, že odvolací (resp. sťažnostný) súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí odpovedať na každý argument osoby, ktorá je pozbavená osobnej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu

26. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

27. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd

nerozhodujú všeobecné sudy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

28. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zřejmé, že sťažovateľ mal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu dostupný účinný opravný prostriedok vo forme sťažnosti krajskému súdu, ktorý aj využil. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu

29. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že:

- nie je zřejmé, na základe čoho existuje v jeho veci dôvodné podozrenie, že skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, mal skutočne spáchať (pozri bod 6 tohto uznesenia);

- dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu formou organizovanej skupiny je založená výlučne na domnienkach okresného súdu a krajského súdu, pričom cieľom vznesenia obvinenia pre trestné činy s kvalifikovanými skutkovými podstatami bolo vymedziť trestné činy ako obzvlášť závažné zločiny a podmieniť tak v jeho prípade možnosť nahradenia väzby výnimočnými okolnosťami (pozri bod 6 tohto uznesenia);

- pri posudzovaní možnosti nahradenia väzby postupoval krajský súd formalisticky (pozri bod 8 tohto uznesenia);

- nie je zrejmé, aké konkrétne skutočnosti viedli súdy k záveru, že v jeho prípade existuje reálna hrozba z pokračovania v trestnej činnosti (pozri bod 7 tohto uznesenia);
- mu nebolo umožnené nahliadnuť do utajovanej prílohy súdneho spisu, v ktorej sa mali nachádzať záznamy operatívnej informácie (pozri bod 8 tohto uznesenia);
- nebol okresným súdom vypočítaný k výške peňažnej záruky (pozri bod 8 tohto uznesenia).

30. Ústavný súd na úvod pripomína, že sťažovateľ mohol svoje námietky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu predniesť krajskému súdu ako súdu sťažnostnému a že povinnosťou krajského súdu bolo dať sťažovateľovi na ním prednesené námietky dostatočnú a relevantnú odpoveď.

31. Ústavný súd ďalej konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu tvoria pre účely posúdenia ústavným súdom jeden celok (m. m. I. ÚS 379/2018, I. ÚS 161/2019), a preto ústavný súd pri preskúmaní zákonnosti a ústavnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa vychádzal z oboch týchto uznesení.

32. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol: *„V danom prípade sa jedná o obchod so zbraňami, ktorých záchyt nebýva bežný, ide o zbrane, po ktorých je vzhľadom na opakovane nakupované množstvá na čiernom trhu neustály dopyt. Dokumentované množstvo reaktivovaných zbraní, pravidelnosť ich nákupov a hromadenia oprávňuje ku konštatovaniu, že nešlo o jednorazový obchod obvineného, ku ktorému by sa dostal náhodilo, kedy je stíhaný pre pravidelne sa opakujúcu trestnú činnosť pozostávajúcu z najmenej osemnástich skutkov (čiastkových útokov) páchaných v priebehu viac ako jedného roka, pričom je zrejmé, že aj táto trestná činnosť znamená zdroj príjmov na pokrývanie životných potrieb obvineného. Pravidelne sa opakujúca trestná činnosť páchaná po zistený čas viac ako jedného roka spolu s poznatkom, že ide o osoby v obchode zo zbraňami zorientované, podporuje dôvodnú obavu, že v prípade ponechania obvineného [REDAKOVANÉ] na slobode, bude tento v jej páchaní pokračovať. Toto tak svedčí o zjavných sklonoch obvineného k páchaniu trestnej činnosti a dáva odôvodnený predpoklad*

a predstavuje vážne riziko, že v prípade ponechania na slobode by v trestnej činnosti pokračoval. Väzobný dôvod, pre ktorý bola obmedzená osobná sloboda obvineného sa tak opiera o konkrétne skutočnosti, pričom z nich vyplýva reálna obava z následkov predpokladaných ustanovením o preventívnej väzbe, nakoľko z obsahu spisového materiálu zabezpečeného v priebehu dokumentovania predmetných skutkov je zrejmé, že obvinený sa opakovane dopúšťa pokračujúcej trestnej činnosti zameranej na získanie majetkového prospechu za účelom zabezpečenia finančných prostriedkov na uspokojovanie svojich potrieb. Existuje preto dôvodná obava, že v prípade ponechania obvineného na slobode, bude v trestnej činnosti pokračovať. Dôsledky identifikovanej trestnej činnosti obvinených osôb presahujú hranice Slovenskej republiky, keď reaktivované zbrane končili preukázateľne v dispozícii páchatel'ov rôznej trestnej činnosti v rámci viacerých krajín západnej Európy a pozornosť týchto krajín bola a stále je zameraná na slovenský trh zbraňami typu flobert, ktorých pomerne jednoduchá nedovolená reaktivácia na plne účinné strelné zbrane umožňuje ich následné vysoko ziskové umiestňovanie na čiernom trhu v rámci EÚ. Všetky vyššie uvedené skutočnosti tak vo svojom súhrne zvyšujú riziko z pokračovania v trestnej činnosti obvineným v prípade jeho ponechania na slobode, a preto bude potrebné využiť u neho preventívno-bezpečnostnú funkciu väzby.“

33. Pokiaľ ide o spáchanie skutku organizovanou skupinou, okresný súd uviedol: „Osobitne sa súd zaoberal a dospel k záveru, že skutok bol spáchaný tzv. organizovanou skupinou. Skutočnosť, že skutok, pre ktorý sa vedie toto trestné konanie, bol spáchaný organizovanou skupinou a teda naplnenie znakov organizovanej skupiny tak, ako to má na mysli ustanovenie § 129 ods. 2 Tr. zák., vyplýva predovšetkým z doposiaľ zadovážených podkladov z vyšetrovacieho spisu, kde je dokumentovaná skutková schéma spočívajúca v spolčení viacerých osôb a del'be úloh medzi nimi, vyznačujúce sa plánovitosťou a koordinovanosťou. Úroveň a forma koordinácie, opatrenia, ktoré mali byť vykonané na predídenie odhaleniu skutku, ako aj samotné jeho plánovanie a del'ba úloh svedčia pre spáchanie skutku závažnejším spôsobom konania organizovanou skupinou. Jednotliví členovia skupiny plnili vopred dohodnuté úlohy, ako aj prípravu na úspešné spáchanie skutku. Každý z páchatel'ov mal nepochybne vedomosť o tom, aký skutok má byť spáchaný.“

Úlohou konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (sťažovateľa, pozn.) bolo na základe objednávok [REDAKOVANÉ] a následne [REDAKOVANÉ] postupne nakupovať plne účinné palné zbrane od rôznych predajcov, tieto plne účinné palné zbrane nechať prerobiť na zbrane s menšou účinnosťou - typu flobert, pripraviť ich v požadovaných množstvách na odkúpenie a následne prekryť nákupcov falošnými identitami a falošnými dokladmi v povinne vedenej záznamovej knihe zbrani typu D (vid' vyhláška č. 555/2003 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive) ako aj na vystavovaných faktúrach odberateľom, prijímať od nich len hotovostné platby a vytvárať tak opakovane týmto osobám podmienky na ďalšiu nelegálnu činnosť, ktorou je spätné prerábanie flobertových zbraní (tzv. reaktivácia) na plne účinné strelné zbrane. Uvedená činnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] je základnou činnosťou, bez ktorej by nebolo možné úspešne realizovať trestnú činnosť celej skupiny.“

34. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k námietkam sťažovateľa prezentovaným v jeho sťažnosti uviedol: „Doteraz zistené skutočnosti aj podľa názoru krajského súdu nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky trestného činu a taktiež sú aj dôvody na podozrenie, že tieto skutky spáchal obvinený. V súvislosti s odvolacími námietkami obvineného, že tento sa nedopustil žiadnej trestnej činnosti a v jeho prípade išlo o legálnu obchodnú činnosť, krajský súd poznamenáva, že takéto tvrdenie nemá v doposiaľ zabezpečených dôkazoch dostatočnú oporu a je treba ho považovať za predčasné. Naopak doposiaľ zadovážené dôkazy aj podľa názoru krajského súdu dostatočne odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti obvineným. Krajský súd poznamenáva, že v tomto štádiu konania - po vznesení obvinenia nemusí byť dôkazná situácia jednoznačná bez akýchkoľvek pochyb usvedčujúca obvineného, ale postačuje, ak existuje dôvodné podozrenie, že obvinený sa trestnej činnosti dopustil. Takéto podozrenie z doteraz zistených skutočností nepochybne vyplýva. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky obvineného v súvislosti s kvalifikáciou skutku ako spáchaného organizovanou skupinou, krajský súd poznamenáva, že vyšetrovanie je v súčasnom štádiu len v počiatku a obhajoba obvineného bude v ďalšom konaní nesporne dôsledne preverená. Na základe ďalších

zabezpečených dôkazoch nemožno v budúcnosti vylúčiť ani zmenu právnej kvalifikácie skutku. Konštatovanie obvineného v sťažnosti, že v jeho prípade išlo len o legálny predaj zbraní bez akýchkoľvek ďalších úmyslov, nemá oporu v doposiaľ zadovážených dôkazov, ale naopak je podstatne spochybnené. Skutočnosť, že obvinený doposiaľ žil bezúhonným spôsobom života a má rodinné zázemie, nevylučuje opodstatnenosť jeho väzobného stíhania. Zo spisu vyplýva, že obvinený nie je stíhaný len pre ojedinelé náhodné konanie, ale má ísť o trestnú činnosť páchanú v priebehu dvoch rokov viacerými útokmi. Zo spisu vyplýva, že práve so spoluobvinenými mal obv. [REDAKOVANÉ] práve v súvislosti s trestnou činnosťou, pre ktorú je stíhaný dlhodobé aktívne kontakty. Na základe doposiaľ zadovážených dôkazov možno konštatovať, že išlo už o zabehnutú trestnú činnosť. Zo spisu ďalej vyplýva, že spoluobvinení [REDAKOVANÉ] mali dlhodobé kontakty na osoby v [REDAKOVANÉ], ktoré od nich nakupovali prerobené zbrane. Tieto skutočnosti aj podľa názoru krajského súdu dostatočne odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu by tento mohol pokračovať v páchaní obdobnej trestnej činnosti, a to aj po prípadnom zrušení predaja zbraní svojou spoločnosťou, nakoľko, ako vyplýva zo spisu, má kontakty na iných predajcov zbraní. Taktiež ani bezproblémové rodinné prostredie, na ktoré poukázal v sťažnosti obvinený, nemožno podľa názoru krajského súdu považovať za dostatočnú záruku, že obvinený by v minulosti už trestnú činnosť nepáchal, nakoľko, ako vyplýva zo spisu, sa mal dopustiť trestnej činnosti práve pri existencii takýchto bezzávadových rodinných pomerov. Pokiaľ obvinený vytýka prvostupňovému súdu konštatovanie, že trestná činnosť predstavuje zdroj príjmov na pokrývanie jeho životných potrieb, krajský súd poznamenáva, že zo spisu je zrejماً skutočnosť o tom, že obvinený mal nepochybne príjem aj z legálneho podnikania a v akom rozsahu, prípadne trestnou činnosťou, pre ktorú je stíhaný finančne profitoval, bude nesporne predmetom ďalšieho dokazovania. Ani následné kroky zo strany obvineného pokiaľ ide o zmenu spoločnosti [REDAKOVANÉ] resp. zrušenie predaja zbraní nespochybňujú dostatočne obavu z možného pokračovania v páchaní obdobnej trestnej činnosti obvineným, a to najmä s poukazom na jeho kontakty s inými predajcami zbraní.“

35. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa neexistencie dôvodného podozrenia, že skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, mal skutočne spáchať,

ústavný súd konštatuje, že krajský súd rovnako ako okresný súd dospeli k záveru o existencii tohto dôvodného podozrenia na základe dosiaľ zabezpečených dôkazov (okrem iných záznamov telekomunikačnej prevádzky, knihy zbraní, faktúr, kamerových záznamov z výstupov mýtnych brán a záznamu z vykonanej kontroly osôb). Navyše, o spôsobe páchania trestnej činnosti mali vypovedať aj obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

36. Ústavný súd konštatuje, že záver krajského súdu o existencii dôvodného podozrenia, že skutky, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, mal spáchať sťažovateľ, možno s ohľadom na uvedené považovať za odôvodnený a dostatočný, teda taký, ktorý by uspokojil objektívneho pozorovateľa, že sťažovateľ mohol spáchať predmetné trestné činy.

37. Ústavný súd však považuje na tomto mieste za potrebné doplniť, že všeobecný odkaz okresného súdu a krajského súdu na skutočnosti uvedené v návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby (hoci zrekapitulované v úvode väzobného rozhodnutia) bez bližšej konkretizácie či sumarizácie rozhodných skutočností v samotnom odôvodnení väzobného rozhodnutia predstavuje z ústavnoprávneho pohľadu hraničný prípad jeho odôvodnenia, a to predovšetkým zohľadňujúc dôležitosť práva na slobodu a bezpečnosť v „demokratickej spoločnosti“ (pozri rozsudok vo veci *Ladent proti Poľsku* z 18. 3. 2008, sťažnosť č. 11036/03, bod 45). Všeobecný súd pri rozhodovaní o takom závažnom zásahu do osobnej slobody jednotlivca, akým väzba bezpochyby je (I. ÚS 187/09, I. ÚS 47/2013), môže pre ním vnímanú „nadbytočnosť duplicitného uvádzania“ týchto skutočností negatívnym spôsobom poznačiť presvedčivosť a v konečnom dôsledku aj preskúmateľnosť svojho väzobného rozhodnutia.

38. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu formou organizovanej skupiny, ústavný súd sa presvedčil, že okresný súd jej venoval osobitnú pozornosť. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd poukázal na schému páchania trestnej činnosti a na úlohu sťažovateľa v rámci skupiny, keď sťažovateľ mal na základe objednávok nakupovať palné zbrane, nechať ich prerobiť a následne prekryť ich

nákupcov falošnými identitami a dokladmi. Krajský súd, stotožniac sa so závermi okresného súdu, doplnil, že v budúcnosti nemožno vylúčiť prípadnú zmenu právnej kvalifikácie skutku.

39. Ústavný súd sa tak nemohol stotožniť s námietkou sťažovateľa, že v jeho veci ide iba o domnienky okresného súdu a krajského súdu, ktorých cieľom je vymedziť trestné činy ako obzvlášť závažné zločiny a podmieniť tak v jeho prípade možnosť nahradenia väzby výnimočnými okolnosťami. Naopak, odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu dávajú na otázku spáchania trestného činu formou organizovanej skupiny dostatočnú a relevantnú odpoveď.

40. Ak sťažovateľ tvrdí, že súdy postupovali pri posudzovaní možnosti nahradenia väzby formalisticky, ústavný súd poukazuje na už uvedené závery k odôvodneniu podozrenia zo spáchania trestného činu formou organizovanej skupiny, ako i na skutočnosť, že v zmysle § 80 ods. 2 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, možno jeho väzbu nahradiť, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Existencia takýchto skutočností nebola v prípade sťažovateľa zistená.

41. Sťažovateľ ďalej pred ústavným súdom namieta, že z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, aké konkrétne skutočnosti viedli krajský súd k záveru, že v jeho prípade existuje reálna hrozba z pokračovania v trestnej činnosti.

42. Krajský súd v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa poukázal na to, že v tejto veci malo ísť o zabehnutú trestnú činnosť páchanú v priebehu dvoch rokov viacerými útokmi (najmenej 18), že sťažovateľ má mať kontakty na ďalších predajcov zbraní a sprostredkovane aj na osoby kupujúcich z [REDAKOVANÉ]. Pokiaľ ide o legálne a prípadné nelegálne zdroje príjmov sťažovateľa a ich výšku, to bude predmetom ďalšieho dokazovania.

43. Aj tento záver krajského súdu považuje ústavný súd v rámci námietok sťažovateľa a okolností daného prípadu za ústavnoprávne udržateľný, a to zdôrazňujúc obdobie, počas ktorého mala byť trestná činnosť páchaná, a množstvo útokov.

44. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa o nemožnosti nahliadnuť do utajovanej prílohy súdneho spisu a o nevypočutí k samotnej výške peňažnej záruky, ústavný súd konštatuje, že z predložených dokumentov (sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu) nevyplýva, že sťažovateľ tieto svoje námietky uplatnil v konaní pred krajským súdom. Sťažovateľ teda nevyužil možnosť súdneho prieskumu týchto otázok všeobecnými súdmi. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012, III. ÚS 115/2016).

45. Ústavný súd tak dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

46. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu